

דף סז.

עין משפט א. אר"ח סימן שפא סעיף ה

ה. ו. שני בתים בשני צדי ר"ה, והקיפום אינם יהודים מחיצה בשבת בענין שיש בניהם כמו חצר ששני הבתים פתוחים לו, והרי הם אוסרים זה על זה, שלא ערבו כי לא היה מצב המאפשר בערב שבת, אינם יכולים לבטל כל אחד לחבירו^ו, כיון שלא היו יכולים לערב.

עין משפט ב. אר"ח סימן שפג סעיף א

עין לעיל דף סו. עין משפט אות א.

עין משפט ג. אר"ח סימן שפט סעיף א

א. א. אינו יהודי הדר במבוי ויש לו חלון מאחורי ביתו פתוח לבקעה או לקרפף יותר מבית סאתים אפי' אין בחלון אלא ד' טפחים על ד' טפחים אינו אוסר על בני המבוי^ב, ואפי' שהא"י מכניס ומוציא גמלים וקרונות דרך המבוי כל היום כולו אינו אוסר שחפץ הוא באותו חלון שפתוח לו מאחוריו לבדו שיש לו אויר, ופתחו למבוי הוא כמו פתח שאינו רגיל בו ואינו אוסר^ל.

ואם אין בבקעה או בקרפף סאתים הוי קטן ולא ניהא לו בו ואוסר^מ.

א. ב. ישראל שיש לו פתח למבוי ופתח מאחוריו לקרפף, ושכח ולא ערב, אם הקרפף הוא יותר מסאתים אוסר לפי שאינו ראוי לו^נ ואינו מסתלק מן המבוי, ואם הוקף לדירה אפי' יותר מסאתים אינו אוסר כיון שראוי

י. כיון שנאסר למקצת השבת נאסר לכל השבת, ולא מהני בטול, מ"ב אות כ"ה.
כ. שדוחים אותו לפתח דרך החלון שניהא לו משום אויר שיש שם. וכ"ש אם יש לו פתח גמור ולא רק חלון.

ל. כמו בסי' שפ"ו סעיף ט'.

מ. ואפי' יש לא"י פתח גדול אליו ולא רק חלון, מ"ב אות ד'.

נ. כיון שדינו ככרמלית כי יותר מבית סאתים ואין מטלטל בו אלא בד' אמות, וע"כ אינו מסתלק מהמבוי לא כן בקטן פחות מסאתים דמותר לטלטל בכלו מסתלק מהמבוי, מ"ב אות ה'.

לו. וי"א להיפך דאם הוקף לדירה אפי' בית סאתים אוסר, שכיון שהוקף לדירה אין בו אויר ^ט ואינו חפץ בו להסתלק בשבילו מן המבוי.

דף סז:

עין משפט א.

או"ח סימן שפג פעיף א

עיינ לעיל דף סו. עין משפט אות א.

עין משפט ב.

או"ח סימן שמו פעיף ג

ג. ה. מקום שמוקף במחיצות בלא קירוי ויש בו יותר מבית סאתים שהוא שיעור שבעים אמה וד' טפחים על שבעים אמה וד' טפחים ^ע והוא הנקרא קרפף ^פ אסרו חכמים לטלטל בו ^צ אלא תוך ד' אמות. אבל מותר להוציא ממנו לכרמלית ^ק כגון בקעה העוברת לפניו.

הגה: ע"כ מותר לקחת מפתח המונח בכרמלית שלפני הגינה ^ר ולפתוח ולנעול ולהחזיר המפתח לשם, ובלבד שלא יהיה בניהם איסקופא שהיא רשות היחיד כגון שהיא גבוה עשרה ורחבה ד' טפחים ^ש, או שיש לה ב'

ס. דעת התוס' דאם הוקף לדירה אין בו אויר ואפי' יותר מסאתים ואוסר כי אינו מסתלק, מ"ב אות ו'.

ע. כמבואר בריש סי' שנ"ח.

פ. והמקום לא הוקף לדירה שהיה דעתו לנטוע או לזרוע.

צ. כיון שהוא גדול הרבה יבואו לטעות בר"ה לכן גזרו בו.

ק. הגם שמן התורה הוא רשות יחיד גמור כיון שיש לו מחיצות, והזורק מתוכו לר"ה חייב ואסרו חכמים מרה"י לכרמלית, מ"מ כאן חכמים לא גזרו שאם נאסור יסברו שהוא רשות היחיד גמור ויבואו לטלטל בכלו, ויבואו מתוך זה לטלטל גם בר"ה כיון שהוא גדול, ע"כ נתנו לו דין כרמלית לענין זה. מ"ב אות י"ז.

ר. אע"פ שהגינה היא רשות היחיד מן התורה שמוקפת מחיצות היא, כיון שחכמים עשו אותה ככרמלית לענין שלא לטלטל בה כי אם ד' אמות לא אסרו לטלטל ממנה לבקעה שלפניה.

ואפי' לפתוח ולהכניס הדלת של הגינה עם המפתח בתוכה מותר.

ש. דאז הוא מטלטל מכרמלית לרה"י שהיא האיסקופא, ומרה"י לכרמלית וזה אסור חכמים.

ואם האיסקופא עצמה אינה גבוה עשרה היא עצמה כרמלית, ואין איסור מכרמלית לכרמלית, ומכרמלית לגינה שבה לא גזרו כיש מתירין בסעיף א'.

מחיצות מן הצדדים שהם רחבות ארבעה ומשקוף עליהם רחבה ארבעה שאז הוי רה"י ת אפי' שאינה גבוה עשרה א'.

הגה: אסור להכניס מהאיסקופא לרה"י או להיפך ב שחוששין שמא לא יהיה בתקרה ג ארבעה טפחים, ואז אם אין האיסקופא גבוה ג' יש לה הדין כרמלית שלפניה, ואפי' אם גבוה ג' טפחים ד מאחר שכל רשויות שלנו הם כרמלית אומרים מצא מיין את מינו ונעור והוי מכניס מכרמלית לרשות היחיד.

ה"ה אם התקרה רחבה הרבה ואין לה מחיצות מן הצדדים דינה כרשות שלפניה ה, וכן בגגות שלנו שבולטים לפני הבתים י דינם כרשות שלפניהם ואסור להכניס משם לפנים ואין אומרים פי תקרה יורד וסותם כיון שמשופע.

וכן אם לא היתה רחבה ד' טפחים יש לה דין מקום פטור ומותר לעמוד עליה ולפתוח ולסגור. מ"ב אות כ"א.

ת. דאמרינן פי תקרה יורד וסותם, והוי מחיצה שלישית, וכמובן ביש בה ד' טפחים דבפחות מזה אפי' בד' מחיצות גמורות לא הוי רשות היחיד, וכמו בסי' שמ"ה סעיף ט'.

א. היינו האיסקופא. מ"ב אות כ"ד.

ב. מיירי באיסקופא העומדת תחת המשקוף, ואפי' אם המשקוף שעליה רחבה ד"ט ששם רשות היחיד עליה אפי' הכי יש להחמיר דפעמים אין בו ד"ט ויבא להכניס ממנה לרה"י. מ"ב אות כ"ה. וה"ה דאסור להוציא ממנה לרה"ה מטעם הנ"ל. ג. של האיסקופא.

ד. הגם דהוי מקום פטור דאם אין בתקרה של משקוף האיסקופא ד"ט א"כ מותר ממקום פטור להוציא, מ"מ כיון שכל רשויות שלנו הם כרמלית ואסקופא זו סמוכה לה דינה ככרמלית אסור ממנה לרשות היחיד.

ועיין במ"ב אות כ"ח איך להתנהג בפתיחת ביכנ"ס ע"י הגוי שמביא המפתח כדי לפותחו.

ה. וע"כ אסור להכניס ממנה לפנים כיון שאין לה מחיצות אינה רשות היחיד לעצמה. ולענין להוציא ממנה לחוץ אם בצידה כרמלית מותר, ואם ר"ה אסור, כיון שמקורה דינה ככרמלית ואסור ממנה לרה"ה, מ"ב אות ל'.

ו. אפי' יש להם מחיצות אין אומרים בהם פי תקרה יורד וסותם כיון שהם משופעים, ביאורי הגר"א. ועיין בט"ז ס"ק ז', ותיקונו בעשיית צורת הפתח.

עין משפט ה.

או"ח סימן שפז סעיף א

א. המשתתפים במבוי צריכים לערב בחצרות^ז כדי שלא ישכחו התינוקות תורת ערוב^ח, שהרי אין התינוקות מכירים מה נעשה במבוי, וע"כ אם נשתתפו במבוי בפת סומכין עליו גם לחצרות וא"צ לערב גם בחצרות שהרי התינוקות מכירים בפת.

וי"א דאם לא ערבה כל חצר לעצמה אין סומכין על השיתוף^ט אפי' שעשו אותו בפת, אבל כשכל חצר ערבה לעצמה ואח"כ נשתתפו במבוי ולא ערבו החצרות דרך הפתחים שבין החצרות מותרים להשתמש בחצרות שבמבוי דרך הפתחים שבניהם^י שסומכים על שיתוף המבוי במקום ערוב.

ואם ערבו דרך הפתחים שבין החצרות ולא נשתתפו במבוי, מותרות להשתמש החצרות במבוי שסומכים על ערוב החצרות דרך הפתחים שבניהם במקום שיתוף.

הגה: וי"א דסומכים על השיתוף במקום ערוב ואפי' לא נשתתפו אלא ביין, ואף שערוכי חצרות לא מועיל כי אם בפת כאן מהני מגו שמועיל לשיתופי מבואות^כ.

הגה: היום שכל אחד נותן לשיתוף אין עושין אלא שיתוף אחד, ורק בזמן הגמ' שבני החצר לא נתנו לשיתוף רק שבני החצר ערבו ביחד ואחד מבני החצר נתן שיתוף בשביל כלם עשו ערוב ושיתוף^ל, והיום אם יעשה

ז. היינו לערב החצרות עם המבוי ולהניחו בחצר כדי שיראו אותו התינוקות ולא ישכחו תורת ערוב, וא"כ מצד ערובי חצרות צריך פת.

ח. ויאמרו אבותינו לא ערבו.

ט. דשיתוף המבוי אינו מועיל אלא לחבר כל החצרות עם המבוי יחד, אבל לא לחבר הבתים עם החצרות שיהיה מותר להוציא מן הבית לחצר, מ"ב אות ז'.

י. היינו להוציא מחצר לחצר כלים ששבתו בבית, והטעם, דכמו שהשיתוף מחבר לכל החצרות שיהיה מותר לטלטל מהן למבוי, כך מחברן שיהיה מותר לטלטל מזה לזה כי כלם אחד, מ"ב אות ח'.

כ. מ"ב אות ט'.

ל. עיין במ"ב אות י"ב מה שהקשה הלבוש. וסיים המ"ב דהעיקר שהעולם סומכים על דעה ראשונה שאפי' לא ערבה כל חצר לעצמה אם נשתתפו בפת סומכין עליו וא"צ לערב בחצרות כלל, וטוב לומר בפירוש בשעת הנחת הערוב שמניחו גם לשם שיתוף.

גם ערוב וגם שיתוף בכרכה הוי ברכה לבטלה.

עין משפט ו.

א"ח סימן שכח פ"ה יז

יח. חולה שנפל מחמת חוליו למשכב ואין בו סכנה, אומרים לעכו"ם **מ** לעשות לו רפואה **נ**, אבל אין מחללין עליו השבת באיסור תורה **ס**.

הגה: ה"ה אם יש לו מיחוש שמצטער וחלה ממנו כל גופו שאז אפי' הולך דינו כנפל למשכב.

יט. חולה שאין בו סכנה שנפל למשכב אין מחללין עליו השבת באיסור תורה, אפי' יש בו סכנת אבר **ע**. אבל לחלל עליו ע"י ישראל באיסור דרבנן בידיים יש מתירין **פ** גם באין בו סכנת אבר.

וי"א דאם יש לו סכנת אבר **פ** עושין אפי' איסור תורה ואם אין סכנת אבר אין עושין ע"י ישראל כלל אפי' ע"י שינוי.

וי"א דאם אין בו סכנת אבר עושים בשינוי **ק**, ואם יש בו סכנת אבר עושין אפי' בלא שינוי.

מ. ודוקא שצריך לרפואה בשבת עצמה, דחולה שאין בו סכנה עושין ע"י עכו"ם אפי' איסור תורה, אבל במיחוש בעלמא אפי' ע"י עכו"ם אסור. כה"ח אות צ"ז, וכמו בסעיף א'.

גם חולה שאין בו סכנה מאכילים אותו איסור דרבנן הקל קודם, עיין ביו"ד סי' קנ"ה. וְה"ה אם חתך אצבעו או קיבל מכה בראשו אומרים לעכו"ם לקשור עליו תחבושת. **נ**. וה"ה שאר צרכיו כגון לבשל ולאפות לו.

ס. היינו ע"י ישראל, כי אם בחולה שיש בו סכנה, או פ"נ, מחללין ע"י ישראל, כה"ח אות ק"א.

ע. היינו באברים שאין בהם סכנת הגוף. כה"ח אות ק"ב.

פ. אפי' בדבר שיש בו משום שחיקת סממנים אפי' יש מתירין, ט"ז ס"ק ח'. ובידיים היינו בלא שינוי, כה"ח אות ק"ג.

צ. והיינו נפל למשכב או שמצטער כ"כ עד שחלה כל גופו, אבל כשיש סכנת אבר אפי' אינו חולה כל גופו מותר לעשות לו איסור דרבנן ע"י ישראל לסברא זו, והיא דעת הר"ן ועיין במ"א ס"ק י"ב.

ק. וְה"ה היא דעת הרמב"ן, דבחולה שאין בו סכנה אפי' לאבר אחד אסור ע"י ישראל כי אם בשבות שיש בו שינוי ונעשה כלאחר יד, ט"ז ס"ק ז'. וזוהי הסברא השלישית שהסכים עליה מר"ן השו"ע, כה"ח אות ק"ז.

וי"א אפי' יש בו סכנת אבר ר' אין עושין לו דבר שהוא נסמך למלאכה מן התורה ש', ודברים שאין בהם סמך מן התורה עושין אפי' אין בהם סכנת אבר.

ודברי הסברא השלישית ה' נראין.

הגה: מותר לומר לעכו"ם לעשות תבשיל לקטן שאין לו מה לאכול א', דסתם צרכי קטן כחולה שאין בו סכנה דמי.

הגה: כשעושה העכו"ם מותר לחולה ב' לסייעו קצת דמסייע אין בו ממש.

או"ח סימן שלא פעיה ו

ו. מכשירי מילה ג' שאפשר לעשותם מע"ש אינם דוחים את השבת ד', ע"כ אם לא הביא איזמל למילה מע"ש ה' אינו מביאו בשבת דרך

ר. זו דעת הרמב"ם כפי' פי' הב"י, ט"ז ס"ק י"א.

ש. כמו לכחול העין שאסור מפני שהוא ככותב, או לעשות שום רפואה שיש בה חשש שחיקת סממנים, אבל שבות שאין עיקר למלאכה וסמך מן התורה כגון להעלות ולהחזיר השבר שאין דבר זה נעשה ע"י סממנים מותר אפי' ע"י ישראל, ב"י.

ת. שהיא דעת הרמב"ן כ"כ הט"ז בס"ק י"ב והמ"א בס"ק י"ד, ודלא כהב"ח דפירש שהכרעת מר"ן כדעת הרמב"ם, כה"ח אות ק"י, וה"ה ע"י עכו"ם מותר לכ"ע, הגר"א. ואם א"א ע"י שינוי או ע"י עכו"ם מותר לעשות כדרכו, ח"א, כה"ח אות קי"א.

א. ואם אינו רוצה לאכול אוכל זה אלא ע"י אמו מותר, דאין באוכל שבישלו גוי אלא משום מוקצה.

ו. ולפ"ז מותר להאכיל דבר מוקצה לחולה שאין בו סכנה, דקטן ג"כ הוי כחולה שאין בו סכנה, וכ"כ בשו"ת הרמ"א סי' ה', ומותר ג"כ לתת לרופא דיו וקולמוס ונייר לכתוב רציפט לחולה שאב"ס כשא"א ע"י עכו"ם, ואם אפשר יעשה ע"י שינוי, כה"ח אות קי"ד. ב. ה"ה לאחר, ולא דוקא חולה ובלבד שבלי הסיוע שלו היה עושה העכו"ם המלאכה, ט"ז ס"ק י"ג.

ג. כגון תיקון האיזמל, והבאתו למקום הברית במקום שאין עירוב, ושחיקת סממנים לברית ותיקון התחבושת.

ד. אפי' נאנס ולא עשאו או עשאו ונאבדו, אם לא שמל כבר ואח"כ נתפזרו הסממנים דעושה משום הסכנה לולד.

ו. מוהל שתיקן צפרניו ונסדקו ביום שבת י"א דמותר לתקנם ע"י עכו"ם בשבת, וכן אם סכין המילה נפגם יש מתירין לתקנו ע"י עכו"ם, עיין בכה"ח אות מ"ח-מ"ט.

ה. ומה שלא מביאים התינוק למקום האיזמל היות ואין בו הכלל שחי נושא את עצמו ואסור.

ואם מותר לטלטל האיזמל אחר המילה, עיין במ"א ס"ק ה'.

ר"ה ואפי' דרך כרמלית שהעמידו חכמים דבריהם במקום כרת.¹
 אבל דבר שאין בו איסור אלא מדרבנן אומר לעכו"ם ועושהו², ואם הוא
 דבר שאסור לישראל לעשותו מן התורה אסור לומר לא"י לעשותו.

י"ד סימן רפו סעיף ה

ה. ו. שכחו ולא הביאו סכין המילה מע"ש אומר לעכו"ם להביאו בשבת,
 ובלבד שלא יביא דרך ר"ה³ שרק דבר שעשייתו אסורה משום שבות
 מותר לומר לעכו"ם בכדי לעשות מצוה בזמנה, אבל לא דבר שאיסורו
 מן התורה.

ו. וְהַיְיָנוּ שִׁישׁ בִּזְהָ צַד כִּרְת כִּגוֹן גְּדוֹל שְׁלֵא מַל, אבל בתינוק אין בו אלא עשה על
 האב, ולהרמב"ם אפי' גדול שלא מל אינו עובר אלא בעשה אבל כרת אינו חייב עד
 שימות והוא ערל ובמזיד, אבל להראב"ד בכל יום עומד באיסור כרת וכ"ה דעת הטור
 ביו"ד סי' ר"ס.

ז. דהוי שבות דשבות במקום מצוה כמ"ש בסי' ש"ז סעיף ה', ועיין בסי' רע"ו סעיף ב' דיש
 מקילין אפי' במלאכה דאורייתא וכתב המ"א דאם א"א בענין אחר במילה יש לסמוך
 עליהם, כה"ח אות נ"ז.

ח. רמב"ם בפ"ג מהלכות מילה הלכה ט' מעירובין ס"ח ע"א.